

ČESKÝ JAZYK PRO 8. ROČNÍK

Mgr. Petr BRADA

ZŠ BRUNTÁL, RÝMAŘOVSKÁ 15, p. o.

11. dubna 2012

Skladba
(podmět a přísudek)

ZÁKLAD VĚTY

Základ věty je taková nejmenší část věty, která dává smysl, které rozumíme, a která tudíž nepotřebuje další doplnění. Obsahuje přísudek, většinou podmět, někdy i další větné členy.

PODMĚT A PŘÍSUDEK

Podmět je základní větný člen, který vyjadřuje, kdo nebo co něco dělá. Ptáme se na něj otázkou 1. pádu (kdo? co?).

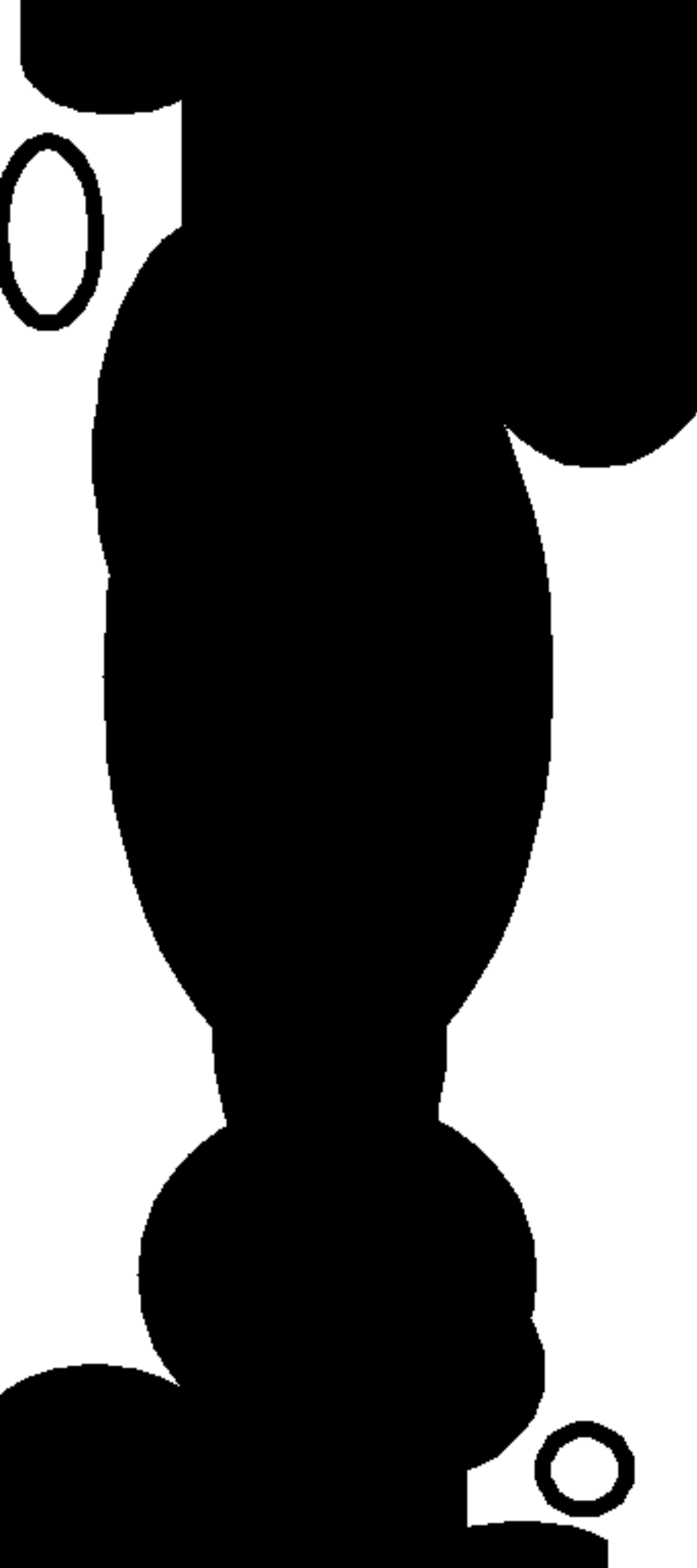
Podmět bývá nejčastěji vyjádřen:

- podstatným jménem (Zajíc přihopkal.)
- zájmenem (My jsme to nebyli.)
- číslovkou (Dva chybí.)
- přídavným jménem (Vyvolaný šel k tabuli.)

Podmět nemusí být ve větě vždy vyjádřen. Poznáme ho buď z předešlé věty, nebo z tvaru slovesa. Říkáme, že je to podmět **nevyjádřený**: Jdete pozdě.

Podmět, který je rozvit dalšími větnými členy, se nazývá podmět **rozvitý**: Tento malý chlapec přišel do školy.

Ve větě můžeme mít i **několikanásobný podmět**. Je vyjádřen více slovy: Kočky a psi si hrají. Maminky a děti jsou v parku.

Nejdůležitějším členem každé věty je přísudek. Vyjadřuje, co podmět dělá, co se s ním děje nebo jaký je. Bývá vyjádřen slovesem s plným významem - přísudek slovesný: Do školy přišel Petr včas.

podstatným nebo přídavným jménem a slovesem s neplným významem (být, stát se) - přísudek jmenný se sponou: Kamil je bystrý.

Podmět a přísudek jsou základní větné členy. Tvoří spolu základní skladební dvojici.

Podmět závisí na přísudku. Pro pravopis je důležité, že přísudek se podmětem shoduje v rodě a čísle. Psaní koncovky příčestí činného se tedy řídí podmětem. (Příčestí činné je tvar slovesa v přísudku v čase minulém.)

PODTRHNĚTE VE VĚTÁCH PODMĚT A PŘÍSUDEK
(PODMĚT – ROVNOU ČAROU, PŘÍSUDEK – VLNOVKOU)

Paleček nesl otci vydatný oběd.

Kůzlátka tiše poslouchala za dveřmi.

Karkulka se hloupého vlka nebála.

U jeskyně v černém lese stály tři zlé jezinky.

A všichni řepu společně vytáhli.

Honzíček si uloupil kus voňavého perníku.

Princ miloval pracovitou a milou
Popelku nejvíce na světě.

Lstivá liška vozila Budulínka nejdříve po
celé světnici.

Třetí sudička přála Růžence smrt.

Každé ráno trpaslíci odcházeli za prací.

Dlouhý, Široký a Bystrozraký byli
nerozluční kamarádi.

JISTĚ JSI POZNAL, KTERÉ POHÁDKY JSOU ZDE UKRYTY.

PODTRHNI VĚTU, VE KTERÉ JE SCHOVÁN PŘÍSUDEK SLOVESNÝ ČERVENĚ A VE KTERÉ JE
PŘÍSUDEK JMENNÝ MODŘE.

ČÍM JE ZAJÍMAVÁ POSLEDNÍ VĚTA? STRUČNĚ NAPIŠ.

PŘIPOJTE K SOBĚ ROZPUSTILÁ SLOVA, KTERÁ SE
POMÍCHALA.

čert

se stal králem

král

se zeptal na cestu

princezna

zakrálkala

moucha

byla smutná

vrána

tancuje

Káča

bzučela

Honza

plival síru

pocestný

rozhodl spravedlivě

DOPLŇTE DO VĚT VHODNÉ PŘÍSUDKY A ROZHODNI,
ZDA SE JEDNÁ O PŘÍSUDEK JMENNÝ NEBO
SLOVESNÝ.

Král se rád ..... po lesích za zvěří. Uhlířovi se ..... synáček.

Sudičky ....., že se chlapec ..... královským zetěm. Uhlíř

..... , že si král pro hošíka ..... Jeho dceruška ..... velmi

Krásná. Děťátko se v košíku ..... Léta ..... Hoch se

..... krásným mládencem. Plaváček se .....s psaním na cestu.

(BYLA, POŠLE, HONIL, VYDAL, NARODIL, MINULA, PŘEDPOVĚDĚLY, BYL RÁD,
NEUTOPILO, STANE, STAL)